

ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ: НОВІ ВИМІРИ У ВОЄННИЙ ЧАС

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції

2

ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ: НОВІ ВИМІРИ У ВОЄННИЙ ЧАС

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції

Одеса, 16 травня 2025 року

Том 2

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Одеська юридична академія»

ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ: НОВІ ВИМІРИ У ВОЄННИЙ ЧАС

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції

Одеса, 16 травня 2025 року

Том 2

Одеса
2025

УДК 005.332.2(4):316.42(477)“364”“20”(062.552)
Є 24

*Рекомендовано до друку вченою радою
Національного університету «Одеська юридична академія»
(протокол № 8 від 16.05.2025 р.)*

За загальною редакцією **С. В. Ківалова**

Є 24 **Європейські орієнтири розвитку України: нові виміри у воєнний час** : у 2 т. : матеріали Міжнар.наук.-практ. конф. (Одеса, 16 травня 2025 р.) / за заг. ред. С. В. Ківалова. – Одеса : Фенікс, 2025. – Т. 2. – 716 с.
ISBN 978-617-8430-61-0

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Європейські орієнтири України: нові виміри у воєнний час» містять результати наукових досліджень і практичних напрацювань вчених, фахівців і військовослужбовців, здійснені в умовах повномасштабної війни. У збірнику представлено як теоретичні, так і емпіричні дослідження у галузях філософії, загальної теорії держави і права, історії права, сучасних соціально-політичних процесів, соціології та психології.

Особливу увагу приділено аналізу загроз національній безпеці в конституційному, міжнародному та європейському правовому контекстах, а також питанням трудового, соціального, земельного, аграрного та екологічного права. Окремі розділи присвячено функціонуванню економіки та підприємництва в умовах євроінтеграції.

У збірнику також розглянуто проблематику цифрової трансформації, захисту інформації та кібербезпеки в умовах воєнного часу, методику викладання іноземних мов, перекладознавство, лінгвістику і журналістику. Висвітлено наукові здобутки в адміністративному, фінансовому, морському та митному праві, реформуванні судової системи, діяльності прокуратури, правоохоронних органів та адвокатури. Окремо проаналізовано питання кримінального права, кримінального процесу, кримінології, криміналістики, судової експертизи, медико-психологічного забезпечення правосуддя, а також аспекти цивільного, сімейного, господарського права, інтелектуальної власності та патентного судочинства. Розглянуто також актуальні питання діяльності бібліотек у закладах вищої освіти та фізичної підготовки здобувачів вищої освіти.

Збірник адресовано науковцям, викладачам, здобувачам вищої освіти, а також практикам у галузях права, економіки, соціології, політології, психології, філології, журналістики та кібербезпеки.

УДК 005.332.2(4):316.42(477)“364”“20”(062.552)

Відповідальний за випуск **М. Р. Аракелян**

ISBN 978-617-8430-61-0

© НУ «Одеська юридична академія, 2025
© Автори статей, 2025

Зміст

ПРИВІТАННЯ ГОЛОВИ ВЧЕНОЇ РАДИ НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ «ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ», АКАДЕМІКА С. В. КІВАЛОВА	16
---	----

СЕКЦІЯ 12. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЦИВІЛЬНОГО ТА СІМЕЙНОГО ПРАВА

<i>Харитонов Євген Олегович</i> КАТЕГОРІЇ «ЦІННОСТІ», «ПРИВАТНІ ПРАВА» ТА «ІНТЕРЕСИ» У КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ	18
<i>Давидова Ірина Віталіївна</i> ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНОЛОГІЇ БЛОКЧЕЙН В СФЕРІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я	22
<i>Мінченко Раїса Миколаївна, Мінченко Дар'я Анатоліївна</i> ОБОВ'ЯЗКОВА СИЛА РІШЕНЬ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ.	24
<i>Некіт Катерина Георгіївна</i> СУЧАСНІ РЕГУЛЯТОРНІ ПІДХОДИ ДО ВИЗНАЧЕННЯ ОЗНАК ЦИФРОВИХ АКТИВІВ.	28
<i>Сафончик Оксана Іванівна</i> ОКРЕМІ АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПРИПИНЕННЯ ШЛЮБНИХ ВІДНОСИН В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.	31
<i>Чанишева Аліна Рашидівна</i> МІСЦЕ АКЦЕСОРНИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ СПЛАТИ НЕУСТОЙКИ В СТРУКТУРІ ЗОБОВ'ЯЗАЛЬНИХ ВІДНОСИН	33
<i>Адамова Олена Семенівна</i> ДО ПИТАННЯ ПРО РОЗУМІННЯ СУТНОСТІ ДОГОВОРІ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ДОПОМОГИ ...	36
<i>Бабич Ірина Григорівна</i> ФОРМУВАННЯ ПРЕДСТАВНИЦТВА В ЄВРОПЕЙСЬКОМУ ПРИВАТНОМУ ПРАВІ.	39
<i>Берназ-Лукавецька Олена Михайлівна</i> ОЗНАКИ МЕДИЧНИХ ПОСЛУГ	42
<i>Глиняна Катерина Михайлівна</i> СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ РЕАЛІЗАЦІЇ МІЖНАРОДНО-ПРАВОВИХ СТАНДАРТІВ ЗАХИСТУ ПРАВ ТА ЗАКОННИХ ІНТЕРЕСІВ ДИТИНИ В УКРАЇНІ.	44
<i>Завальнюк Сергій Володимирович</i> КВАЛІФІКОВАНІ ДЕФЕКТИ ЯК ВИД ПРОГАЛИН У ЦИВІЛЬНОМУ ЗАКОНОДАВСТВІ.	47
<i>Зубар Володимир Михайлович</i> ДО ПИТАННЯ ПРО ПОНЯТТЯ ТА ПРАВОВУ ПРИРОДУ ВЕДЕННЯ ЧУЖИХ СПРАВ БЕЗ ДОРУЧЕННЯ.	48
<i>Калітенко Оксана Михайлівна</i> ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ СПАДКОВОГО ПРАВА: НОВІ ОБ'ЄКТИ ТА МОДЕЛІ ВОЛЕВИЯВЛЕННЯ	51
<i>Кривенко Юлія Василівна</i> ДО ПИТАННЯ ПРАВ КРЕДИТОРІВ У СПАДКОВИХ ВІДНОСИНАХ	53
<i>Матійко Микола Володимирович</i> ОКРЕМІ АСПЕКТИ РЕГУЛЯТИВНОЇ ФУНКЦІЇ ЦИВІЛЬНОГО ПРАВА В ІНФОРМАЦІЙНІЙ СФЕРІ.	55
<i>Омельчук Олександр Сергійович</i> ЕМОЦІЙНІ ФЕЙКИ В СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖАХ: ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ТА ПРИЯТЯГНЕННЯ ДО ЮРИДИЧНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ.	59
<i>Orzikh Yurii Hennadiiovych</i> REFLECTIONS ON THE EXPERIENCE OF TRANSLATING UKRAINIAN LEGAL TERMINOLOGY INTO ENGLISH: IN SEARCH OF A COMMON DENOMINATOR	62

9. Блажівська Н. Є. Правова природа рішень Європейського суду з прав людини. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія «Юридичні науки»*. 2018. № 2. С. 131-136.

10. Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини : Закон України від 23.02.2006 № 3477-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2006. № 30. Ст. 260.

11. Mehdiyev V. The Enforcement of European Court of Human Rights Judgments in Council of Europe Member States (December 25, 2024). SSRN. URL: <https://ssrn.com/abstract=5072054>.

Ключові слова: судові рішення, обов'язковість судових рішень, ЄСПЛ, Європейська конвенція, захист прав людини, судовий захист.

Keywords: court decision, binding nature of court decisions, ECHR, European Convention, human rights protection, judicial protection.

Некіт Катерина Георгіївна

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
професор кафедри цивільного права, доктор юридичних наук, професор, лектор
та дослідник юридичного факультету університету Мангейму (Німеччина)*

СУЧАСНІ РЕГУЛЯТОРНІ ПІДХОДИ ДО ВИЗНАЧЕННЯ ОЗНАК ЦИФРОВИХ АКТИВІВ

У повсякденному житті та в більшості наукових досліджень термін «цифрові активи» використовується в широкому сенсі, як загальний термін, який охоплює різні типи об'єктів з різними характеристиками та юридичною природою. Деякі експерти пропонують виділяти серед різноманіття цифрових активів ті, що мають сентиментальну (емоційну) та грошову (економічну) цінність [1]. Наприклад, цифрові фотографії, приватні відео, електронні листи, особисті блоги (які не приносять доходу) тощо можуть бути дуже цінними для тих, хто їх створює, але в більшості випадків не мають користі чи грошової цінності для будь-кого іншого. З іншого боку, криптовалюта, внутрішньоігрові предмети, кредити для онлайн-ігор, цифрові подарункові картки, бали лояльності, доменні імена, облікові записи в соціальних мережах і блоги, які мають значну кількість підписників, цифрові твори мистецтва тощо можуть мати значну грошову цінність [2].

Очевидно, що не всі згадані різноманітні цифрові активи можна кваліфікувати як об'єкти права власності. Зокрема, більшість цифрових об'єктів, які мають переважно сентиментальну цінність, найчастіше є об'єктами права інтелектуальної власності, оскільки фотографії, відео, аудіо, текстові матеріали та документи можна копіювати та відтворювати нескінченну кількість разів (виняток становить конвертація таких файлів у NFT). Тому доцільно було б розрізнити поняття цифрових активів у широкому та вузькому розумінні. У той час як циф-

рові активи в широкому сенсі можуть охоплювати різні цифрові об'єкти, які мають особисту, практичну або матеріальну цінність, поняття цифрових активів у вузькому значенні має стосуватися лише тих активів, які мають реальну або потенційну економічну цінність. Останні є предметом дискусії щодо можливості визнання їх видом майна та поширення на них положень про право власності [3]. Таким чином, питання про те, які цифрові активи є потенційними об'єктами права власності, є дуже важливим.

Спроби визначити характеристики цифрових об'єктів, які можна визнати видом майна простежуються як у досить тривалих наукових дослідженнях, так і в останніх розробках законодавчих комісій і робочих груп з визначення принципів регулювання відносин з цифровими активами.

Так, у 2022 році Європейський інститут права опублікував звіт «Принципи Європейського інституту права щодо використання цифрових активів як цінних паперів». Незважаючи на те, що вони наголошують на своєму намірі не кваліфікувати права на цифрові активи як договірні, майнові чи *sui generis*, Європейський інститут права намагається визначити особливості цифрових активів, які дозволяють імплементувати їх у правове поле. Пропонується розрізняти три основні атрибути таких цифрових активів: 1) їх нематеріальний характер, який відображається в їх зберіганні, відображенні та/або адмініструванні лише в електронному вигляді, навіть якщо певний актив є матеріальним, реальним активом; 2) вони припускають наявність права контролю, отримання доходів чи користування, *lato sensu* – визначається як право на доступ і використання нетрадиційної форми цінності, втіленої в цифровому активі – що, у поєднанні з їхнім цифровим форматом, робить їхню передачу та подальше використання технічно можливим і комерційно бажаним; 3) можливість передачі від однієї особи до іншої [4].

Юридична комісія Великобританії також опублікувала консультативний документ щодо цифрових активів у 2022 році. У документі чітко сформульований намір розглядати цифрові активи як різновид власності. Цифрові активи названі «третьою категорією особистої власності», також визначено критерії, які дозволяють розглядати об'єкт як такий вид власності. Відповідно до висновків Юридичної комісії Великобританії, щоб підпадати під третю категорію особистої власності, об'єкт повинен: 1) складатися з даних, представлених на електронному носії, у тому числі у формі комп'ютерного коду, електронних, цифрових або аналогових сигналів; 2) існувати незалежно від осіб і правової системи; 3) бути суперницьким (*rivalrous*) – це означає, що використання об'єкту однією особою унеможливорює його одночасне використання іншою [5].

На початку 2023 року з'явився ще один проект рекомендацій щодо правового регулювання відносин щодо цифрових активів: Проект Принципів УНІДРУА щодо цифрових активів і приватного права. Розробники Принципів УНІДРУА зазначають, що переслідують мету визначення підходів до правового регулювання особливої категорії цифрових активів, а саме цифрових активів, які ча-

сто використовуються в торгівлі та можуть підлягати контролю. Так само, як і Принципи Європейського інституту права, Принципи УНІДРУА підкреслюють, що їх розробники не переслідують мету чіткого визначення цифрових активів як майна, залишаючи це питання на розсуд держав. Однак у Принципах визнається, що цифрові активи можуть бути об'єктом права власності, що може означати в певних юрисдикціях, що цифрові активи мають класифікуватися як «майно», «товар», «річ» або подібне поняття [6].

Аналіз вищезазначених проектів дозволяє виявити спільні наміри регуляторних комісій щодо окреслення кола цифрових об'єктів, які можуть вважатися цифровими активами та підпадають під правове регулювання, запропоноване вищезазначеними актами, оскільки вони мають певні визначені характеристики. Таким чином, цифрові активи в розумінні цих актів повинні, зокрема, бути конкурентними, відчужуваними та мати властивість бути підконтрольними певній особі протягом певного періоду часу. Це наближає їх за своїми ознаками до матеріальних речей і, відповідно, дає можливість застосувати до них положення про право власності.

Список використаних джерел:

1. A helpful overview of all your digital property and digital assets. *Everplans*. 2023. URL: <https://www.everplans.com/articles/a-helpful-overview-of-all-your-digital-property-and-digital-assets>
2. How Valuable Are Your Digital Assets? *Roche Legal*. 10.04.2023). URL: <https://www.rochelegal.co.uk/news/how-valuable-are-your-digital-assets/>
3. Nekit K. Legal nature and types of digital assets in the activities of technology-oriented startups. *Juridical Tribune*. 2023. Vol. 13(2). P. 304-326.
4. Eli Principles on the Use of Digital Assets as Security. *European Law Institute*. 2022. URL: https://www.europeanlawinstitute.eu/fileadmin/user_upload/p_eli/Publications/ELI_Principles_on_the_Use_of_Digital_Assets_as_Security.pdf
5. Digital Assets. *Law Commission*. 06.01.2023. URL: <https://www.lawcom.gov.uk/project/digital-assets/>
6. Draft UNIDROIT Principles on digital assets and private law. *UNIDROIT*. 2023. URL: <https://www.unidroit.org/wp-content/uploads/2023/01/Draft-Principles-and-Commentary-Public-Consultation.pdf>

Ключові слова: цифрові активи, криптоактиви, цифрові об'єкти, NFT, майно, цифрова власність.

Keywords: digital assets, crypto-assets, digital objects, NFT, property, digital property.